

Nordiska
ministerrådet

REDOGÖRELSE TILL NORDISKA RÅDET

Redogörelse för Nordiska ministerrådets arbete med jämställdhet

2024

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	6
Hur sektorerna tagit sig an jämställdhetsperspektivet	9
Sektorernas insatser och aktiviteter	15
Representation i kommittéer och arbetsgrupper	21
MR-JÄM:s arbete under perioden	28
Slutsatser	31
Språkversioner	33
Om den här publikationen	34

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version: <https://pub.norden.org/politknord2024-773>

Sammanfattning

Norden har länge varit ett globalt föredöme när det handlar om jämställdhet. Samtidigt som de nordiska länderna presterar bättre än många andra när det gäller jämställdhet, kvarstår det utmaningar.

Ministerrådet för jämställdhet och LGBTI har arbetat för framtidens arbetsliv och tillväxt genom insatser med fokus på löneskillnader mellan könen och sexuella trakasserier i arbetslivet. Genom det fortsatta arbetet med vägkartan "pushing back the pushback" har arbetet för välfärd, hälsa och livskvalitet varit i fokus för att främja jämställdhet, kvinnors och flickors rättigheter och lika rättigheter för LGBTI-personer internationellt. Jämställdhet i den gröna omställningen har varit ytterligare ett fokus för att styrka jämställdheten i makt och inflytande samt att jämställdhetsarbete med fokus på män och maskulinitet har resulterat i bland annat ny kunskap om unga mäns psykiska ohälsa i Norden.

[Nordiska ministerrådets handlingsplan 2021–2024](#) slår fast i mål 9 att hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv ska integreras och genomföras i all verksamhet i Nordiska ministerrådet. I mål 10 står det vidare att jämställdhet är en förutsättning för att det kan genomföras en inkluderande omställning av samhället. Genom [Nordiska ministerrådets policy för integrering av hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv](#) (kallas fortsättningsvis Nordiska ministerrådets policy eller policyn) fastslås att dessa perspektiv ska genomsyra hela Nordiska ministerrådets arbete. De tvärgående perspektiven, däribland jämställdhet, är en förutsättning för att nå målet om att vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Nordiska ministerrådet ska årligen redogöra för Nordiska rådet om sitt arbete med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten.

Flera sektorer arbetar under perioden med frågor som handlar om att stärka jämställdheten i arbetslivet, utbildningssystemet och i den gröna omställningen. Det speglar också initiativ med rättighets- och likabehandlingsfokus, exempelvis för LGBTI-personer. Sektorerna på tvärs i Nordiska ministerrådet bidrar således till jämställdhetssektorns strategiska fokusområden. Även under den kommande samarbetsperioden (2025–2030) blir det viktigt att gemensamt och tvärsektorielt fokusera på de utmaningar som sektorerna pekar på.

Följande redogörelse speglar i likhet med fjolårets redogörelse en i stort positiv bild av Nordiska ministerrådets arbete med integrering av jämställdhetsperspektivet:

- Samtliga sektorer kan exemplifiera hur de arbetat med jämställdhet eller integrerat perspektivet i planering och genomförande av olika aktiviteter och i formulering av samarbetsprogram och andra styrdokument. Att Nordiska ministerrådet under perioden varit i en fas där nya samarbetsprogram utarbetas har märkts i några av sektorernas svar, exempelvis genom att de tagit upp arbetet med konsekvensanalyser.
- Jämställdhetsperspektivet framstår som en alltmer integrerad del av Nordiska ministerrådets olika stödordningar, bidrag och utlysningar. Det är dock viktigt att fortsatt stärka bidragsmottagares kompetens att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete, och att stärka perspektiven i mål och resultatstyrning.
- Hälften av sektorerna uppger fortsatt att de gjort mer djuplodande analyser av sin verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv och formulerat sektorspecifika jämställdhetsmål. Samtidigt efterlyser en majoritet av alla sektorer (12 av 15) mer statistik och kunskap om jämställdhet inom sitt arbetsfält. Resultatet kan tolkas på flera sätt. Det kan vara ett tecken på ett större jämställdhetsfokus i Nordiska ministerrådets arbete. Ökad kunskap om och användning av jämställdhetsindikatorerna i [Nordic Statistics database](#) kommer att kunna skapa större insikt och analys för sektorernas arbete med integrering.
- Årets sammanställning visar att policyns princip om en jämn könsfördelning på 40–60 procent i olika arbetsgrupper och kommittéer inte uppnåtts. I de flesta grupper är fördelningen relativt jämn, men det finns fortsatt grupper inom flera olika sektorer med en sammansättning som väsentligen avviker från 40/60-målet. Det är därför viktigt att hitta sätt som Nordiska ministerrådet kan påverka sammansättningen i kommittéer och arbetsgrupper i en mer jämställd riktning.

Sammantaget arbetar Nordiska ministerrådet i många hänseenden och inom många sektorer på ett sätt som ligger väl i linje med [policyn](#). Samtidigt är det tydligt att sektorernas redovisningar varierar väsentligen i omfattning och detaljeringsgrad. Det är därför viktigt att fortsatt säkerställa en jämställdhetsintegrering som görs och redovisas på ett likvärdigt sätt inom hela Nordiska ministerrådet. Det krävs för att gemensamt kunna nå målet om att vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030.

Inledning

Genom [Vår vision 2030](#) har Nordiska ministerrådet satt upp höga mål för arbetet med de tvärgående perspektiven hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv. Genom [Nordiska ministerrådets policy för integrering av hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv](#) fastslås att dessa perspektiv ska genomsyra hela Nordiska ministerrådets arbete. Att integrera dessa perspektiv är en förutsättning för att nå visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region år 2030.

Inom jämställdhetsområdet har Norden länge varit ett globalt föredöme. Här finns en stark tradition av att främja jämställdhet genom lagstiftning, omfattande sociala välfärdssystem, barnomsorg och ett starkt fokus på mänskliga rättigheter. Jämställdhet har inte bara varit en fråga om rättvisa, utan också bidragit till ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. Samtidigt som de nordiska länderna presterar bättre än många andra när det gäller jämställdhet, kvarstår det utmaningar. [Nordic Statistics database](#), där Nordiska ministerrådet samlat statistik sedan mitten av 1960-talet, följer utvecklingen på jämställdhetsområdet utifrån en rad indikatorer. Resultaten visar exempelvis på långvariga skillnader i lönenivåer mellan män och kvinnor och på en arbetsmarknad som fortsatt är könsuppdelad. Statistiken speglar också en utveckling där kvinnors utbildningsnivå och studieresultat skiljer sig från mäns. Skillnaderna är stundtals påtagliga och i vissa fall tilltagande. Indikatorerna visar även att kvinnor fortsatt är underrepresenterade i höga positioner och styrelser i arbetslivet. Statistiken talar sammanfattningsvis sitt tydliga språk – jämställdhet behöver fortsatt prioriteras och integreras som ett perspektiv inom en rad politiska områden för att bli verklighet.

Genom [handlingsplanen för 2021–2024 för Vision 2030](#) har Nordiska ministerrådet därför satt upp två mål – mål 9 och 12 – som uttryckligen fokuserar på jämställdhet:

- Mål 9: Nordiska ministerrådet ska bidra till en god, jämställd och trygg hälsa och välfärd för alla.
- Mål 12: Nordiska ministerrådet ska upprätthålla tilliten och sammanhållningen i Norden, de gemensamma värderingarna och den nordiska gemenskapen med fokus på kultur, demokrati, jämställdhet, inkludering, icke-diskriminering och yttrandefrihet.

Handlingsplanen slår också fast följande: "Nordiska ministerrådet ska integrera och implementera hållbar utveckling, jämställdhet och ett barn- och ungdomsperspektiv i all verksamhet" samt "[...] implementera lika möjligheter, behandling och rättigheter för LGBTI-personer i Norden som ett politikområde i det nordiska samarbetet".

Nordiska ministerrådet ska årligen redogöra för Nordiska rådet om sitt arbete med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten. Denna redogörelse beskriver hur arbetet sett ut sett till alla sektorer, mot bakgrund av ovan nämnda styrdokument, Vision 2030, policyn för integrering och handlingsplanen. Redogörelsen omfattar dessutom MR-JÄM:s arbete med målen i [samarbetsprogrammet för jämställdhet](#) (2019–2024). Följande redogörelse gäller formellt för 2024, men respondenterna har ombetts att ta med insatser som genomförts sedan sista inrapporteringen, det vill säga sedan juni 2023.

Om redogörelsen

Redogörelsen baseras på inrapporterade uppgifter från 15 sektorer och områden inom Nordiska ministerrådet. För ökad läsbarhet benämns både formella sektorer och områden som "sektorer" i följande redogörelse.

1. Arbetsliv (MR-A)
2. Barn och unga (MR-SAM)
3. Digitalisering (MR-DIGITAL)
4. Ekonomi- och finanspolitik (MR-FINANS)
5. Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS)^[1]
6. Gränshinder (MR-SAM)
7. Hållbar utveckling (MR-SAM)
8. Integration (MR-SAM)
9. Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM)
10. Justitiefrågor (MR-JUST)
11. Kultur (MR-K)
12. Miljö och klimat (MR-MK)
13. Näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-TILLVÄXT)^[2]
14. Social- och hälsopolitik (MR-S)
15. Utbildning och forskning (MR-U)

Kommunikationsavdelningen har lämnat en beskrivning av sina insatser och deras svar tas upp under kapitel 4.

1. För sektorn Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) har svaren från de tre delsektorerna fiske och vattenbruk, jord- och skogsbruk respektive livsmedel slagits samman.
2. För sektorn Näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-TILLVÄXT) har svaren från de tre delsektorerna näringsliv, energi och regionalpolitik slagits samman.

Sektorerna har fått svara på samma enkät som förra året – en enkät som då utvecklats i relation till tidigare år. I enkäten som sektorerna besvarade under april och maj 2024 har de fått redogöra för hur de arbetat med utgångspunkt i Nordiska ministerrådets policy och ge belysande exempel på initiativ och arbetssätt. Det är deras svar på denna enkät som utgör grunden för redogörelsen.

Givet att det nu är andra året som sektorerna svarar på samma enkät är det möjligt att göra vissa jämförelser i relation till tidigare år. Eventuella förändringar ska dock tolkas med viss försiktighet. Tidsperioden är för kort för att tala om tydliga trender. Svaren kan också variera utifrån vem inom respektive sektor som besvarat enkäten.

Svaren är ursprungligen formulerade på danska, norska eller svenska, men för läsbarheten har samtliga beskrivningar och citat här översatts till svenska.

Om integreringsarbetet internt

Ansvar för att integrera ett jämställdhetsperspektiv ligger hos alla sektorer och institutioner samt Nordiska ministerrådets sekretariat. Inom sekretariatet har ett projekt lanserats för att implementera policyn, där det pågående arbetet med att integrera hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv sker sida vid sida.

Under 2024 har fler än hälften av alla sektorer mottagit processtöd i att genomföra konsekvensanalyser på deras område – ett arbete som bidrar till att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det strategiska arbetet för 2025–2030. Därutöver har det i projektet fortsatt varit fokus på kompetensutveckling samt att utbyta erfarenheter och bästa praxis med de nordiska institutionerna och de baltiska kontoren. En extern utvärdering har initierats för att redogöra för projektets resultat och för att komma med rekommendationer till Nordiska ministerrådets fortsatta arbete med integrering.

Hur sektorerna tagit sig an jämställdhetsperspektivet

I följande kapitel görs en sammanställning av hur sektorerna prioriterat och integrerat jämställdhetsperspektivet i sitt arbete.

Hälften av sektorerna har fortsatt gjort jämställdhetsanalyser

På frågan om sektorerna under 2023–2024 analyserat olika jämställdhetsaspekter inom deras sektor/område svarar 7 av de 15 sektorerna ja. De som svarar ja ombeds också beskriva vilken data eller statistik de använt.

Arbetsliv (MR-A) lyfter fram rapporten [Toward a more inclusive labour market in the Nordics 3: A Multitude of barriers](#) som är den tredje i ett projekt som utforskar hur olika utsatta grupper i högre grad kan inkluderas i arbetslivet. Rapporten visar bland annat på skillnader mellan olika kön när det handlar om hinder för arbetsmarknadsetablering. Sektorn berättar också att ämbetsmannakommittén (ÄK-A) löpande använder sig av statistik från Eurostat för att belysa olika aspekter av jämställdhet inom de frågor de arbetar med.

Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) lyfter fram årsrapporterna från [Nordic Forest Research \(SNS\)](#) och [The Nordic Joint Committee for Agricultural and Food Research \(NKJ\)](#) som innehåller indikatorer för jämställdhet.

Integration (MR-SAM) berättar hur de särskilt fokuserat på hur kvinnor med utländsk bakgrund etablerar sig på arbetsmarknaden. I arbetet har de använt statistik som Nordregio tagit fram och som bland annat omfattar resultat från Eurostats Labour Force Survey. Arbetet visar att det finns skillnader i sysselsättning mellan könen i hela Norden. Integration lyfter också fram sitt arbete inriktat mot pojkars situation i skolan, och hur de presterar sämre än flickorna. Data visar här att klyftan är särskilt tydlig mellan pojkar och flickor med utländsk bakgrund.

Kultur (MR-K) lyfter fram rapporten [Kulturens roll och nytta i samhällsutvecklingen – En kunskapsöversikt med utgångspunkt i forskning och de nordiska ländernas kulturpolitik](#) som publicerades i januari 2024. Rapporten undersöker bland annat konstens och kulturens roll för jämställdhet, mångfald och social utveckling. 2023 arbetade Nordisk kulturkontakt (NKK) fram "mångfaldsstatistik" där de även inkluderade data rörande kön och representation.

Näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-TILLVÄXT) lyfter fram hur arbetet i jämställdhetsgruppen [Nordic Energy Equality Network \(NEEN\)](#) främjat forskning inom området. De har också genom paneldebatter, tal och evenemang diskuterat statistik kring könsfördelningen inom energisektorn, och vilka åtgärder som behövs för att komma till rätta med snedfördelningen.

Social- och hälsopolitik (MR-S) berättar att sektorn vid framtagande av nytt samarbetsprogram inom social- och hälsoområdet för perioden 2025–2030 har kartlagt könsuppdelad nordisk statistik inom området. Den har visat på skillnader mellan könen, bland annat vad gäller självupplevd hälsa. Kvinnors självupplevda hälsa är sämre än männens och det finns en lägre upplevd livskvalitet och psykisk hälsa bland unga flickor jämfört med unga pojkar. Ett högre antal män begår dock självmord. Statistiken har också, precis som Integration pekat ut, visat på lägre sysselsättningsgrad bland kvinnor som är icke-EU-medborgare.

Utbildning (MR-U) skriver om den konsekvensanalys av Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) som gjorts i samband med utarbetandet av ett nytt samarbetsprogram. Analysen visade att det nordiska nätverket för livslångt lärande (NLL, det vill säga nya NVL) i framtiden kan vara mer proaktiva i sitt arbete med genus och intersektionalitet. Detta innefattar såväl representativitet som tillgänglighet i nätverk och verksamheter men också gällande de ämnesområden nätverket fokuserar på. Konsekvensanalysen pekade också på ett behov av större fokus på tillgänglighet, särskilt för personer med funktionsnedsättning.

Jämställdhetsmål och jämställdhet i olika styrdokument

Nio sektorer har uppgett att det finns formulerade jämställdhetsmål inom sektorn. Det är ungefär lika många som i följande. Barn och unga (MR-SAM), Ekonomi- och finanspolitik (MR-FINANS), Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM), Justitiefrågor (MR-JUST) och Utbildning och forskning (MR-U) har svarat nej på frågan om det finns formulerade jämställdhetsmål inom sektorn/området. Hållbar utveckling (MR-SAM) har också svarat nej men skriver att jämställdhet ingår som en del av hållbar utveckling, men det har inte lyfts fram separat.

På frågan om i vilka styrdokument jämställdhetsperspektivet är integrerat väljer sektorerna att lyfta fram dokument som befinner sig på olika nivåer i styrkedjan. Resultatet visar precis som tidigare att flera sektorer har övergripande formuleringar om jämställdhet i sina samarbetsprogram. Kultur

(MR-K) har i [sitt samarbetsprogram](#) exempelvis målet "Ett jämställt och inkluderande konst- och kulturliv som är tillgängligt för alla i hela Norden". Arbetsliv (MR-A) har i [sitt samarbetsprogram](#) ett uttalat mål att stärka likabehandling och jämställdhet i arbetslivet. Social- och hälsopolitik (MR-S) utgör ett ytterligare exempel och nämner [Nordiskt program för samarbete om funktionshindersfrågor 2023–2027](#) där jämställdhet i ett intersektionellt perspektiv ingår. De skriver också hur de i beviljningsbrevet till Nordiskt välfärdscenter (NVC) betonar vikten av att de främjar de tvärgående perspektiven och integrerar dem i sitt arbete. Kultur (MR-K) skriver på samma tema att de flesta av sektorns samverkansinstitutioner och samarbetspartners inkluderar ett jämställdhetsperspektiv i sina mål.

Digitalisering (MR-DIGITAL) lyfter fram [ministerförklaringen Digital North 2.0](#) som innehåller målet att "[...] främja digital inkludering, inflytande och jämlikhet i våra samhällen genom att ta itu med könslyftor, kompetensgap, färdighetsgap, åldersskewhet och missvisande data samt genom att bygga digital tillit genom hög medvetenhet om cybersäkerhet och informationssäkerhet i våra samhällen". Ytterligare exempel på formulerade jämställdhetsmål handlar om representation. Sådana finns inom flera sektorer. Gränshinder skriver bland annat att det i [mandatet till Gränshinderrådet](#) står att de ska sträva efter jämn könsfördelning i sammansättningen av rådet. Detsamma gäller sammansättning av NVC-rådets medlemmar, där det i stadgarna till NVC framgår att "jämställdhet mellan könen har hög prioritet vid utseende av rådet".

En majoritet uppger att mer statistik och kunskap behövs

12 av 15 sektorer svarar att det finns behov av mer eller ny statistik eller kunskap om jämställdhet inom deras sektor. Det är fler än i förra årets sammanställning då 9 av 15 sektorer svarade att mer statistik och kunskap behövs.

Arbetsliv (MR-A) betonar, precis som i fjol, att det finns mycket statistik och kunskap om jämställdhet och arbetsliv men att uppdaterad kunskap inom området ständigt behöver utvecklas.

Barn och unga (MR-SAM) skriver att de gjort en genomgång av den [statistik om barn och unga](#) uppdelat på kön som finns i [Nordiska ministerrådet statistikdatabas](#) och noterat att det finns relativt gott om statistik men att uppgifterna behöver uppdateras efter 2022.

Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) lyfter fram att statistik som möjliggör jämställdhetsanalyser finns på nationell nivå men att det vore intressant med jämförande analyser på nordisk nivå.

Gränshinder (MR-SAM) betonar, liksom i fjol, att all statistik som kan bidra till att förstå eventuella gränshinder som drabbar kvinnor och män olika välkomnas. Som exempel nämns att könsuppdelad pendlingsstatistik skulle kunna hjälpa till att belysa jämställdheten ur ett mobilitets- och integrationsperspektiv.

Integration (MR-SAM) ser ett behov av att fördjupa kunskapen om utrikesfödda kvinnors anknytning till arbetsmarknaden för att kunna förstå problematiken och rikta åtgärderna mer effektivt. De efterlyser också en analys av lönevillkoren för kvinnliga migranter i förhållande till män med migrantbakgrund samt i jämförelse med män och kvinnor födda i Norden.

Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM) efterlyser mer praktisknära jämställdhetsstatistik och goda exempel att använda som inspiration för sitt fortsatta arbete.

Kultur (MR-K) efterlyser bättre könsuppdelad statistik om kulturskapare, deras arbetsvillkor, karriärmöjligheter och ekonomi. Detsamma gäller eventuella könsskillnader när det handlar om deltagande i och konsumtion av kultur.

Miljö och klimat (MR-MK) lyfter fram ett behov av att fortsatt analysera jämställdhetsperspektiv för ett klimatneutralt samhälle, exempelvis hur mer natur gynnar olika befolkningsgrupper.

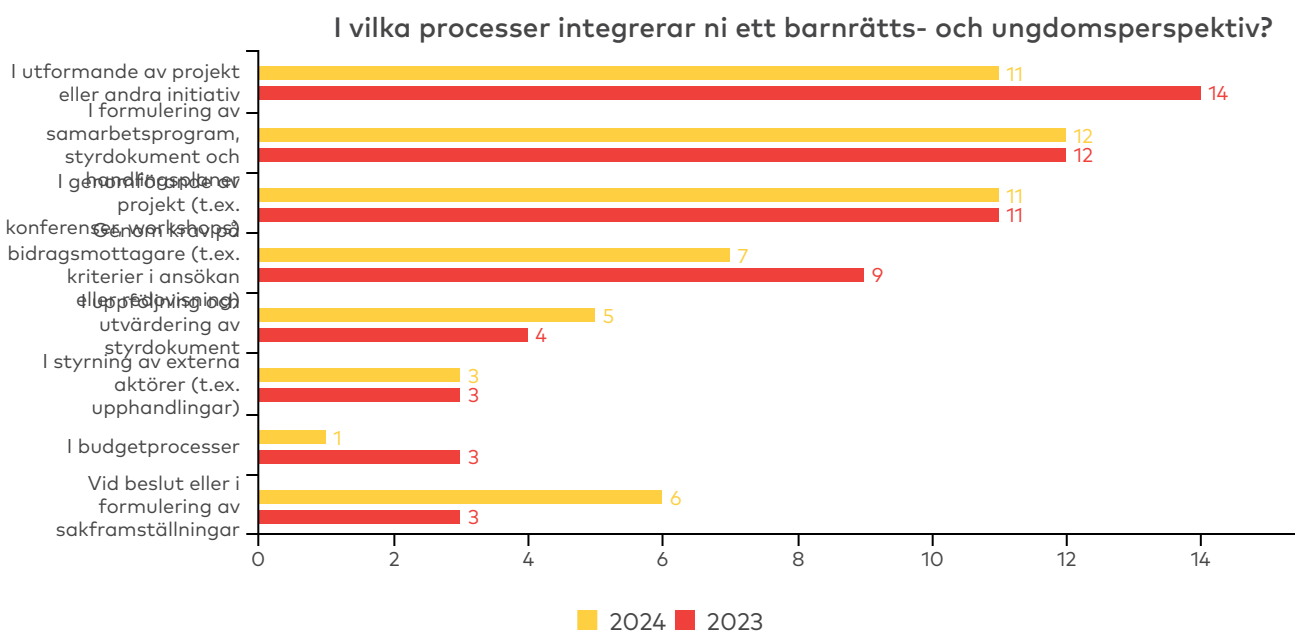
Näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-TILLVÄXT) lyfter fram behovet av att fortsatt ta fram statistik och kunskap likt den som togs fram i den NEF-finansierade rapporten [Gender equality in the Nordic energy sector](#) från 2021. Den visade på den skeva könsfördelningen och bristen på jämställdhet och mångfald inom energisektorn i Norden och bland akademi, myndigheter och inom energibolag.

Social- och hälsopolitik (MR-S) berättar att arbetet enligt programmet för nordiskt samarbete om funktionshinder (2023–2027) fortgår och att det där löpande ska tas fram och sammanställas nordiskt jämförbar och könsuppdelad statistik inom fyra områden: diskriminering, utbildning, arbetsliv och tillgänglighet, och att all statistik kommer att vara könsuppdelad. De nämner också att det fortsatt är intressant att analysera användandet av olika hälsotjänster (exempelvis digitala) utifrån ett genusperspektiv.

Utbildning (MR-U) nämner kortfattat vikten av utbildningsstatistik uppdelad på kön.

Jämställdhetsperspektivet integreras i olika processer

Sektorerna har också utifrån fasta svarsalternativ fått ange i vilka processer de integrerar ett jämställdhetsperspektiv.

FIGUR 1: I VILKA PROCESSER INTEGRERAR NI ETT JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV?

Diagrammet visar hur många av de totalt 15 sektorerna som kryssat för att de integrerar jämställdhet i de olika processerna. Resultatet är i stort jämförbart med i fjol.

Det är fortsatt vanligast att integrera jämställdhet i formulering av samarbetsprogram och andra styrdokument, något som beskrivits ovan. Det är också vanligt att integrering skett vid utformning och genomförande av projekt och andra initiativ. Fler uppger i år att de integrerar ett jämställdhetsperspektiv vid beslut eller i formuleringar av sakframställningar. Det är fortsatt ungefär hälften av sektorerna som uppgett att jämställdhet ingår som krav på de som ansöker eller beviljar stöd i sektorernas stödordningar. Fem sektorer har svarat att perspektivet ingått i uppföljning och utvärdering av styrdokument. Det är, precis som i fjol, relativt få sektorer som svarat att det integreras vid styrning av externa aktörer eller i budgetprocesser.

Perspektivet bedöms ta något större utrymme än förra året

I enkäten har sektorerna också ombetts bedöma hur stort utrymme arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv tagit under 2024 i jämförelse med 2023. Fem sektorer upplever att jämställdhetsperspektivet förstärkts, medan övriga uppger att det getts ett likvärdigt utrymme i arbetet. En har också avstått från att svara med hänvisning till att hen arbetat för kort tid inom sektorn för att kunna bedöma det.

”

*Arbetet med det kommande
samarbetsprogrammet har skärpt
uppmärksamheten på de övergripande
perspektiven, inklusive jämställdhet.*

Sektorernas insatser och aktiviteter

I följande kapitel följer sammanställningar av sektorernas svar på frågan om hur sektorn/området har arbetat med att integrera jämställdhet i arbetet och vilka goda exempel de vill lyfta fram. Här uppmanades sektorerna att ge en helhetsbild av relevanta arbetsätt, projekt, publikationer och andra relevanta aktiviteter. Vissa beskrivningar har av utrymmesskäl kortats.

Arbetsliv (MR-A) skriver att jämställdhetsperspektivet varit viktigt i framtagandet av en ny statistikrapport. Under perioden har också Nordregio fått i uppdrag att visa skillnaden mellan könen för de olika nyckeltalen som finns inom arbetslivsområdet (t.ex. sysselsättning, arbetslöshet och lön). Arbetet i det nordisk-baltiska PIAAC-nätverket lyfts också fram som ett sammanhang där jämställdhetsfrågor står högt på agendan.

Forskningsinitiativet [Sexuella trakasserier i arbetslivet](#) som varit ett samverkansprojekt mellan flera sektorer avslutades under perioden. Sektorn lyfter fram projektet [Speak up against sexual harassment \(SUSH\)](#) – ett praktikorienterat forskningsprojekt om förebyggande av sexuella trakasserier. I projektet medverkade bland annat polisen i Norge, Sverige och Island. [Här](#) kan du läsa mer om projektet och ta del av nyckelbudskap och slutsatser.

Barn och unga (MR-SAM) har under hösten 2023 samarbetat med ÄK-JÄM kring en konferens inom programmet Nordic Leadership for Gender Equality in Climate Action som samlade över 100 ungdomar. De tematiska workshops som hölls fokuserade på klimatrelaterade frågor och leddes av ungdomsexperter som valts ut för att säkerställa rättvis representation och inkludering av genusperspektiv. Vid konferensens slut hade tio krav för en jämställd och rättvis klimatomställning utarbetats. Där lyftes exempelvis vikten av att investera i gröna energilösningar, start-ups och innovation som leds av kvinnor samt att stimulera fler kvinnor och icke-binära att utbilda sig för framtida arbete inom energisektorn. [Här](#) kan du läsa mer om slutsatserna från arbetet.

NORDBUK ger också fortsatt stöd till arbetet med att implementera [Nordiska ministerrådets policy för integration av hållbar utveckling, jämlikhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv](#).

Digitalisering (MR-DIGITAL) har i första hand arbetat med att integrera jämställdhetsperspektivet på projektnivå. Sektorn lyfter fortsatt fram [NOBID-projektet – Nordiskt-baltiskt samarbete om eID](#) som ska underlätta tillgången till gränsöverskridande digitala tjänster och beskrivs som en gemensam byggsten för flera hållbarhetsmål. De berättar också om det finska ordförandeskapets initiativ som byggt en modell för digitalisering utifrån principerna om jämställdhet (mål 5 i Agenda 2030). Datautbytesmodellen kommer att främja jämställdhet genom design, genom att uppmärksamma eventuella relevanta könsskillnader. Den handbok som utarbetades efter projektet hittar du [här](#). Sektorn beskriver också initiativen [Cyber Battle Nordic-Baltics](#) och [Cybercation](#) som är en rad olika initiativ kopplade till cybersäkerhet. En långsiktig ambition är att få lika många män som kvinnor i cyberbranschen. [Slutrapporten](#) kopplat till ett projekt om digitala moderskapskort publicerades i april 2024.

Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) betonar åter det tydliga uppdraget och fokuset på jämställdhet i [NKJ](#) och [SNS](#). FJLS har i samarbete med jämställdhetssektorn i Nordiska ministerrådet genomfört ett projekt om jämställdhet i den blå ekonomin. Fiske och vattenbruk är typiskt mansdominerade yrken och [projektet Lax och jämställdhet](#), som avslutades i slutet av 2023, undersökte vilka hinder som finns för en mer könsbalanserad utveckling. Ett nytt projekt har startats på Nordregio som handlar om ungas roll i livsmedelssystemen. Utöver unga har projektet ett stort fokus på diversifiering för att få en mer diversifierad arbetskraft inom sektorn och på att analysera olika strukturella hinder. Jämställdhetsperspektivet är en viktig del i detta, men också diversifiering till olika grupper. I mars 2024 lanserades en [rapport](#) om vad som krävs för att ändra våra matvanor i de nordiska länderna. Rapporten hade inte ett specifikt jämställdhetsfokus men såg på hur olika grupper i samhället har tillgång och möjlighet till hållbar och hälsosam mat. [Samverkansprojektet BioEquality](#) fortgår och syftar till att bidra till en mer jämställd bioekonomi.

Integration (MR-SAM) lyfter fram det fokus de just nu har på den utmanande situationen för kvinnor med utländsk bakgrund, framför allt utomeuropeisk bakgrund. Den 12 juni 2024 arrangeras seminariet [Paths to gender-equal integration](#) med svenska ordförandeskapet och NIKK som en del av detta arbete. Kvinnors integration är också huvudtemat för den årliga integrationskonferensen den 11–12 december.

I 2024 har det svenske ordförandeskapet satt särskilt fokus på migranternas föräldraskap. OECD har inom ramen för detta initiativ fått i uppdrag att under 2024 granska utlandsfödda mammors och pappors möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden i Norden.

I januari 2024 publicerades rapporten [Employers' perspectives on hiring immigrants – Experiences from the Nordic countries](#) som bland annat omfattade förslag på åtgärder för att främja kvinnors inkludering på arbetsmarknaden.

Sämre skolresultat bland utrikes födda pojkar är också ett tema som fortsatt berörs – exempelvis under ett seminarium på Järvaveckan i maj 2024. Utbildningsfrågan fördjupas under året i en studie om språkinläring hos barn i

grundskolan. Nordisk forskning visar att tidig språkträning är viktigt speciellt för pojkar.

Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM) ger exempel på projekt som främjat jämställdhet. De nordiska ambassaderna i Libanon har fått stöd för att arbeta med främjandet av kvinnors ekonomiska inflytande och rättigheter i MENA-regionen. Samarbetet involverar bland annat UN Women samt ett antal kvinnliga libanesiska parlamentariker. De berättar också att de varit med och stöttat olika tvärssektoriella projekt såsom Transforming Futures through Digital Inclusion in Nordic-Baltic Region (se Digitalisering ovan) samt Nordic Leadership for Gender Equality in Climate Action (se Hållbarhet ovan).

Justitiefrågor (MR-JUST) nämner att de under 2023 finansierat ett projekt i arbetet mot människohandel, där det finns ett tydligt genusperspektiv. Resultaten från dessa projekt är dock inte tillgängliga ännu.

Kultur (MR-K) beskriver hur deras hus och institut arbetat med att integrera jämställdhet. NKK har arbetat med att utbilda sina externa expertgrupper och kommer att anordna en kurs om Nordiska ministerrådets tvärgående perspektiv, inklusive jämställdhetsfrågor. Syftet med utbildningen är att göra sina expertgrupper medvetna om jämställdhetsfrågor och eventuella snedvridningar, så att de bättre kan ta hänsyn till dem när de fattar beslut om bidragsfördelning.

Sektorn har också fortsatt att stödja Nordens institut på Grönland (NAPA) och deras arbete med att förbättra situationen för hbtq+-personer på Grönland. Arbetet omfattar ett Pride-event i Nuuk 2023 samt stöd till hbtq+-föreningen Sipineq+.

Nordens hus på Färöarna (NLH) fortsätter stärka representativiteten inom de konstnärliga programmen. Det sker bland annat genom att lyfta förebilder inom konstområden där ett kön är underrepresenterat, exempelvis kvinnliga filmregissörer och män inom textilkonsten. Bland övriga exempel nämns en paneldebatt på temat "Kvinnor i politiken" som arrangerades under Färöiska minoritetsfilmfestivalen (FIMFF). Tillsammans med Amnesty International anordnade FIMFF också en paneldiskussion om den färöiska abortlagen.

På Nordens institut på Åland (NIPÅ) uppges 78 evenemang ha anordnats under 2023 för att främja ett tillgängligt, inkluderande och jämställt kulturliv i Norden med hög konstnärlig kvalitet.

På Nordens hus i Reykjavik (NOREY) har jämställdhetsperspektivet integrerats i resultatmålen. Det handlar bland annat om att "[...] vidareutveckla Nordens hus som en öppen, inkluderande och mångsidig institution och att denna grund återspeglas i husets alla verksamheter". Det framgår också att aktiviteter ska planeras och genomföras med medvetenhet om jämställdhetsintegrering och representation. NOREY har också ett tydligt uppdrag att utarbeta och analysera könsuppdelad statistik på deltagande kulturaktörer, projektägare och liknande.

Näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-TILLVÄXT) berättar om [Share the Care](#) ett projekt som Nordregio driver genom NIKK. Det syftar till att öka

andelen män inom vården i Norden. Nordregio har under 2023 tagit över ansvaret för nordisk statistik där [särskilda indikatorer](#) tagits fram för att följa upp jämställdhet i Norden. Sektorn nämner också att NEF, genom [nätverket NEEN](#), tagit fram en lista över kvinnliga experter inom den nordiska energisektorn för att tydliggöra den breda kompetens som finns.

Sektorn lyfter även fram Nordiskt Atlantsamarbete (NORA) som vid anordnandet av en konferens i Sisimiut om Unescos världsarv säkerställt en bra balans mellan män och kvinnor på föredragshållarna.

Nordic Innovation lyfter fram [Diversity Community of Practice](#) som är ett pågående arbete med regelbundna digitala möten för kunskaps- och erfarenhetsutbyte för mångfald och jämställdhet som också ska bidra till att stärka arbetet inom de organisationer som medverkar. Nordic Innovation berättar också att jämställdhetsperspektivet ingår som en del i de projekt som beviljas medel. De lyfter särskilt fram [Nordic VC Challenge](#) där genusdimensionen är ett särskilt viktigt inslag, både i projektdeltagandet som sådant och även externt på konferenser och i kommunikation.

Social- och hälsopolitik (MR-S) beskriver hur de arbetar målinriktat med att integrera ett jämställdhetsperspektiv, bland annat genom att eftersträva en jämn könsfördelning i projektens styrgrupper, bland intervjupersoner i undersökningar och i förbindelse med aktiviteter där nordiska invånare bjuds in att delta. Strävan efter en jämn könsfördelning kommer också framöver att bli inskrivet som standardformulering i sektorns mallar för mandat till nätverk och styrgrupper.

NVC har i uppdrag i det årliga beviljningsbrevet att systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i arbetet. De arbetar vidare med sin modell där de utsett medarbetare med särskilda uppdrag både i det interna och det utåtriktade arbetet med att implementera [Nordiska ministerrådets vägledning](#) för de tre tvärgående perspektiven inklusive jämställdhet. Funktionshinderrådet ska bidra till effektiv samhällsinkludering av personer med funktionsnedsättning och till att relevanta jämställdhetsaspekter diskuteras i nordiskt samarbete om funktionshinderfrågor.

Sektorn nämner också projektet [Välfärdens resiliens vid framtida kriser i Norden](#). Det ska belysa jämställdhetsaspekter och använder genusperspektiv i förhållande till krishantering inom välfärden, exempelvis hälso- och sjukvården. Projektet som handlat om unga mäns psykiska ohälsa som konsekvens av coronakrisen – som nämndes i förra årets redogörelse – har nu kommit med sin [slutrapport](#).

Utbildning och forskning (MR-U) beskriver hur jämställdhetsarbetet beaktats i den konsekvensanalys som gjorts av Nordiskt nätverk för vuxnas lärande i förberedelserna inför en ny programperiod och ett nytt nätverk (Nätverk för livslångt lärande).

Sektorn har nu också lanserat det nordiska initiativ som aviserades i förra årets redogörelse. [Futureproofing VET in the Nordics](#) löper på under perioden 2025–2030. Syftet med initiativet är bland annat att mobilisera unga i Norden till att

delta i debatten om och bidra med lösningar på hur yrkesutbildningen kan göras mer attraktiv. I detta arbete ingår också perspektiv på mångfald och kön.

MR-U nämner också [Nordforsks utlysning](#) rörande forskning om grön omställning. Utlysningen har tre underteman, varav ett handlar om genusperspektiv i den gröna omställningen för att den ska bli rättvis, effektiv och hållbar. Resultatet av utlysningen beräknas vara klart i juni 2024.

Kommunikation berättar hur de använder riktlinjer och kontrollfrågor för att säkerställa att vi har tänkt in jämställdhetsperspektivet i verksamheten. De säkerställer också att alla kommunikationsplattformar stödjer Nordiska ministerrådets mål i relation till jämställdhet, exempelvis vad gäller representation.

Gränshinder (MR-SAM), Miljö och klimat (MR-MK) och Ekonomi- och finanspolitik (MR-FINANS) beskriver kortfattat hur de arbetar med jämställdhet som en integrerad del av sin verksamhet, exempelvis i analysarbete och planering av konferenser.

Jämställdhet i bidrag/stödordningar

Sektorerna har också gett exempel på stödordningar där det ingår krav på ett jämställdhetsperspektiv hos de som ansöker om medel. Det handlar då exempelvis om krav på att redovisa andel kvinnor och män bland de deltagande eller mer övergripande krav på att redogöra för ett aktivt jämställdhetsarbete. I flera fall handlar det om krav på de som ansöker om medel att både i ansökan och i återrapporteringen reflektera över sina projekt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Exempel på sådana skrivningar finns bland annat inom stöd under [Nordic Innovation \(MR- TILLVÄXT\)](#), programmet [Prosperous Future \(Internationellt samarbete och Arktis\)](#), [kultur \(MR-K\)](#) och [barn och unga \(MR-SAM\)](#).

Kultur (MR-K) beskriver ingående hur NKK, som fördelar bidragen inom deras sektor, arbetar för att främja och följa upp jämställdhet. För de program som riktar sig till individer ställer exempelvis NKK en direkt fråga om den sökandes kön (man, kvinna, ospecificerat). Det innebär att statistik kan samlas in om de sökande och användas som underlag för beslut som leder till en mer jämn könsfördelning bland bidragsmottagare. NKK ställer också frågor om hur de sökande tar hänsyn till jämställdhet i sina projekt och hänvisar till Nordiska ministerrådets riktlinjer för integration av hållbar utveckling, jämställdhet och ett barn- och ungdomsperspektiv. De sökande ombeds reflektera över hur deras projekt kan bidra till ökad jämställdhet mellan könen. Denna fråga går sedan igen i slutrapporten där bidragstagarna ombeds reflektera över sina resultat.

Internationellt samarbete och Arktis berättar att integrerade jämställdhetsperspektiv är ett viktigt kriterium för att få projektstöd från de internationella stödprogrammen under MR-SAM. De har också kunnat identifiera att projektansvariga har mycket varierande insikter och erfarenhet av jämställdhetsarbete i praktiken, inte minst på grund av de olika nationella

kontexter som projekten behöver förankras i.

Näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-TILLVÄXT) skriver att NORA analyserat projekt som beviljats medel de senaste fem åren. Det visade bland annat att 51 procent av projektledarna varit kvinnor och 49 procent varit män.

Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) lyfter fram att alla aktörer och projekt som beviljas bidrag av SNS och NKJ ska arbeta med jämställdhet. **Arbetsliv (MR-A)** formulerar sig på liknande sätt och betonar att alla aktörer som mottar stöd från sektorn ska beakta ett jämställdhetsperspektiv.

”

Det är en utmaning för de sökande att förklara hur jämställdhet planeras i projektansökan.

Representation i kommittéer och arbetsgrupper

Sektorerna har fått rapportera in hur könsfördelningen mellan män och kvinnor sett ut i olika kommittéer och arbetsgrupper. I policyn för integrering ingår principen att alla kommittéer och grupper ska sträva efter en jämn könsfördelning på 40–60 procent, där det underrepresenterade könet ska utgöra minst 40 procent.

Nedanstående tabell visar könsfördelningen inom Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommittéer. Resultatet visar på att Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommittéer sammantaget består av 42 procent män och 58 procent kvinnor. Inom respektive ämbetsmannakommitté är dock könsfördelningen mer varierad. Det är 4 av 16 kommittéer som består av fler män än kvinnor. I 11 ämbetsmannakommittéer utgör det underrepresenterade könet mindre än 40 procent av deltagarna. I hälften av kommittéerna avviker könsrepresentationen med mer än 10 procentenheter från 40/60-principen. Dessa är markerade med en asterisk (*).

Ämbetsmannakommitté	Antal deltagare	Andel män	Andel kvinnor
Nordiska samarbetskommittén*	8	25 %	75 %
Ämbetsmannakommittén för arbetsliv	15	60 %	40 %
Ämbetsmannakommittén för ekonomi- och finanspolitik*	8	75 %	25 %
Ämbetsmannakommittén för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk	21	48 %	52 %
Ämbetsmannakommittén för livsmedel*	12	25 %	75 %
Ämbetsmannakommittén för fiske och vattenbruk	16	63 %	38 %
Ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk	16	50 %	50 %
Ämbetsmannakommittén för juridik*	8	25 %	75 %
Ämbetsmannakommittén för jämställdhet och LGBTI*	13	15 %	85 %
Ämbetsmannakommittén för kultur*	17	18 %	82 %
Ämbetsmannakommittén för miljö- och klimatfrågor	8	50 %	50 %
Ämbetsmannakommittén för energi	8	50 %	50 %
Ämbetsmannakommittén för regionalpolitik	14	36 %	64 %
Ämbetsmannakommittén för näringsliv*	8	75 %	25 %
Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik	23	39 %	61 %
Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning*	10	30 %	70 %
Sum	205	42 %	58 %

Följande tabell visar könsfördelningen i de övriga kommittéer, utskott och grupper som sektorerna rapporterat in. Resultatet visar fortsatt att merparten av de kommittéer och arbetsgrupper som sektorerna rapporterat in har fler kvinnor än män. Deltagarna i de arbetsgrupper som sektorerna rapporterat in består sammantaget till 37 procent av män och 63 procent av kvinnor. I 20 av de totalt 52 avviker könsrepresentationen med 10 procentenheter eller mer från 40/60-principen (markerade med *).

	Antal deltagare	Andel män	Andel kvinnor
Arbetsliv (MR-A)			
Arbetsmarknadsutskottet	14	43 %	57 %
Arbetsmiljöutskottet	18	33 %	67 %
Arbetsrättsutskottet*	11	18 %	82 %
NIVA:s styrelse	5	40 %	60 %
Budgetgrupp under ÄK-A	6	67 %	33 %
Barn och unga (MR-SAM)			
NORDBUK*	28	29 %	71 %
Digitalisering (MR-DIGITAL)			
Högnivågrupp digitalisering*	11	73 %	27 %
NOBAREG – Nordic-Baltic Regulatory Group	11	45 %	55 %
Nordic-Baltic 5G expert group	11	36 %	64 %
Cross-Border Digital Services programkommitté	11	64 %	36 %
Ekonomi- och finanspolitik (MR-FINANS)			
Nordic Economic Policy Review Steering Committee	9	67 %	33 %
Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS)			
Expertgruppen för Hållbara och hälsosamma livsmedelssystem*	10	20 %	80 %
Healthy, Safe and Sustainable Diet (HSSD)*	12	25 %	75 %
Nordic-Baltic Committee on Food Analysis (NMKL)	77	31 %	69 %
Nordisk-baltisk veterinär beredningsgrupp (NMDD)*	12	0 %	100 %

Ny nordisk mat*	7	14 %	86 %
NKJ:s styrelse	9	56 %	44 %
Nordiska arbetsgruppen för matförvaltning och konsumentinformation (NMF)*	7	14 %	86 %
SNS:s styrelse	11	45 %	55 %
Gränshinder (MR-SAM)			
Gränshinderrådet*	10	70 %	30 %
Hållbar utveckling (MR-SAM)			
Nordiska expertgruppen för hållbar utveckling	11	45 %	55 %
Styrgrupp för projektet Not "Just" a Green Transition	9	33 %	67 %
Styrgrupp för programmet Hållbara livsstilar i Norden*	14	21 %	79 %
Integration			
Nordic Capital Forum	5	60 %	40 %
Nordic Migrant Expert Forum	16	50 %	50 %
Nordiska expertgruppen för arbetsmarknadsintegration (NVC)*	11	27 %	73 %
Referensgruppen (Ämbetsmän från departement med ansvar för integration av flyktingar och invandrare)*	5	20 %	80 %
Nordic Network for Language Training at Ministerial Level*	5	0 %	100 %
Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM)			
Den rådgivande gruppen för Nordens närområden	5	60 %	40 %
Nordisk rådgivningskommitté för Arktis*	7	0 %	100 %
Justitiefrågor (MR-JUST)			
Arbetsgrupp mot människohandel*	5	20 %	80 %

Kultur (MR-K)			
NAPA:s styrelse	5	60 %	40 %
NIPÅ:s styrelse	4	50 %	50 %
NKK:s styrelse	5	40 %	60 %
Nordisk Film och TV fonds styrelse	10	50 %	50 %
NOREY:s styrelse	5	60 %	40 %
NHL:s styrelse*	7	29 %	71 %
Näringsliv, energi och regionalpolitik (MR-TILLVÄXT)			
NEF:s styrelse	6	50 %	50 %
NORA:s kommitté	12	50 %	50 %
Nordregios styrelse	12	58 %	42 %
Turismgruppen	13	31 %	69 %
Social- och hälsopolitik (MR-S)			
Nordens välfärdscenters råd	7	43 %	57 %
Nordic Medico-Statistical Committee (NOMESKO)	21	33 %	67 %
Nordic Social-Statistical Committee (NOSOSKO)	25	56 %	44 %
NVC-rådet	13	31 %	69 %
Funktionshinderrådet*	30	27 %	73 %
Utbildning och forskning (MR-U)			
Ad hoc-grupp för revision av språkdeklarationen	10	40 %	60 %
Ad hoc-grupp för forskning	8	63 %	38 %

Ad hoc-grupp för förberedelse av nytt nordiskt program för livslångt lärande	10	30 %	70 %
Budgetgruppen under MR-U*	7	29 %	71 %
Ad hoc-grupp för nytt samarbetsprogram 2025–2030*	7	29 %	71 %
Nordplus programkommitté*	29	24 %	76 %
Sum	629	37 %	63 %

MR-JÄM:s arbete under perioden

I följande kapitel beskrivs Ministerrådet för jämställdhet och LGBTI:s (MR-JÄM) arbete som utgått ifrån [Nordiskt samarbetsprogram för jämställdhet 2019–2024](#) och dess fyra fokusområden samt Tilläggs-texten för LGBTI-området.

1. Framtidens arbetsliv och tillväxt

Under 2023 tog det isländska ordförandeskapet initiativ till en omfattande kartläggning av löner och löneskillnader i de nordiska länderna. Den innefattar också en genomlysning av lagstiftning och värdering av kvinno- respektive mansdominerande yrken. Resultatet av undersökningen kommer att vara klart hösten 2024.

I samband med Nordiska rådets session i Oslo presenterades resultaten från de fem projekten i [forskningsprogrammet om sexuella trakasserier i arbetslivet](#) som beskrevs i förra årets redogörelse. Konferensen fokuserade på förebyggande insatser och intervention.

Under FN:s kvinnokommission i mars 2024 ([CSW68](#)) deltog MR-JÄM med ett gemensamt, nordiskt fokus på ekonomisk jämställdhet. Diskussionerna kretsade bland annat kring lika lön, könsuppdelad arbetsmarknad och föräldraledighet samt mäns engagemang i jämställdhetspolitiken. Programmet bestod av en nordisk ministerpanel och en baltisk och en nordisk panel samt möten med UN Women och ett så kallat högnivåmöte.

2. Välfärd, hälsa och livskvalitet

Ministerpanelen om våld och trakasserier på nätet som genomfördes under CSW67 i mars 2023 följdes upp med en medvetandehöjande kampanj riktad mot unga, på initiativ från Islands ordförandeskap i MR-JÄM.

I september 2022 antog jämställdhetsministrarna vägkartan [Pushing back the push-back: Nordic Roadmap on advancing gender equality, women's and girls' rights, and equal rights of LGBTI-persons, 2022–2024](#). Vägkartan syftar till att främja jämställdhet, kvinnors och flickors rättigheter och lika rättigheter för LGBTI-personer internationellt. Den lyfter också fram prioriterade områden där

utvecklingen internationellt varit negativ och där Norden kan stå upp för allas lika värde och rättigheter. De tre fokusområdena i programmet är hälsa, våld och diskriminering.

Under 2023 har MR-JÄM bland annat finansierat en konferens i Reykjavik riktad mot det nordiska LGBTI-civilsamhället för mobilisering och utbyte av erfarenheter. Ett strategiskt samarbete mellan de nordiska ambassaderna i Chile och Polen inleddes också.

3. Makt och inflytande

MR-JÄM:s program Nordic Leadership for Gender Equality in Climate Action 2023 genomfördes i syfte att främja jämställdhet i den gröna omställningen. Det resulterade i en kunskapsbank som lanserades under COP28, en nordisk-baltisk ungdomskonferens i FN-byn i Köpenhamn och evenemang på COP28 som bland annat handlade om grön omställning i arbetslivet. I april 2024 lanserades rapporten [A review of the Nordic implementation of the UNFCCC Gender action plan](#), ett resultat av MR-MK:s och MR-JÄM:s samarbete med att kartlägga integrering och jämställdhet inom klimatpolitiken. Rapporten handlar bland annat om könsbalans, representation och kvinnligt ledarskap.

4. Jämställdhetsarbete med fokus på män och maskuliniteter

Det [projekt fokuserat på unga mäns psykiska ohälsa](#) som nämndes i förra årets redogörelse har nu kommit med sin slutrapport: [Unga mäns psykiska ohälsa i Norden – En forskningsöversikt om psykisk hälsa i relation till utbildning, arbetsliv och pandemi.](#)

Dessutom har MR-JÄM ett fokus på lika rättigheter, behandling och möjligheter för LGBTI-personer i Norden under det nordiska samarbetsprogrammet för LGBTI 2021–2024. Fortsatt fokus har lagts på äldre LGBTI-personers livssituation och möten med vård- och omsorgstjänsterna i Norden. I slutet av 2023 publicerades [en nordisk rapport på temat](#) och ett seminarium för forskare, civilsamhällets organisationer, myndigheter och experter från hela Norden hölls.

Ytterligare en [kunskapsöversikt om transpersoners arbetsvillkor i Norden](#) visar att många av de hinder som transpersoner möter i och runt arbetslivet har en grund i snäva normer, något som avspeglar sig i såväl rekryteringsprocesser, arbetsmiljö och möjligheter till karriärutveckling.

Nordisk jämställdhetsfond och Nordisk LGBTI-fond

Inom ramen för [Nordisk jämställdhetsfond](#) och [Nordisk LGBTI-fond](#) har flera projekt fått medel. Sexuellt utnyttjande på internet, jämställdhetsfrågor i Sámí och jämställdhet i den nordiska energisektorn är några av de projekt som har finansierats med medel från Nordisk jämställdhetsfond och som därmed ska bidra till ett mer jämställt Norden. Nordisk LGBTI-fond har finansierat samarbetsprojekt om bland annat barn- och ungdomsvård i skolan, ekonomisk jämställdhet för transpersoner och LGBTI och åldrande i Norden.

Publikationer

En rad rapporter och publikationer har också getts ut under 2023–2024. Nedan finns några exempel som också nämnts tidigare i rapporten.

[Transpersoners arbetslivsvillkor i Norden](#)

[Förebygga sexuella trakasserier i arbetslivet – Nordisk forskningsatsning 2021–2023](#)

[Ensuring gender equality in Nordic blue economy](#)

[Policy brief: A review of the Nordic implementation of the UNFCCC Gender Action Plan](#)

[Unga mäns psykiska ohälsa i Norden](#)

Slutsatser

I enlighet med förra året så speglar även denna redogörelse en i stort positiv bild av Nordiska ministerrådets arbete med och integrering av jämställdhetsperspektivet. Den visar följande:

- Samtliga sektorer kan exemplifiera hur de arbetat med jämställdhet eller integrerat perspektivet i planering och genomförande av olika aktiviteter och i formulering av samarbetsprogram och andra centrala dokument. Att Nordiska ministerrådet under perioden varit i en fas där nya samarbetsprogram utarbetats har märkts i några av sektorernas svar. Ett par sektorer nämner exempelvis hur konsekvensanalyser på ett mycket konkret sätt hjälpt dem att integrera ett jämställdhetsperspektiv i arbetet med de nya programmen.
- Jämställdhetsperspektivet framstår som en alltmer integrerad del av Nordiska ministerrådets olika stödordningar, bidrag och utlysningar. Både i ansökningar och redovisningar ska mottagare ange uppgifter och beskrivningar som gör det möjligt att analysera resultaten av de medel som fördelas utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det är dock viktigt att fortsatt stärka bidragsmottagares kompetens att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete. På så sätt kan det arbete med jämställdhet som sker inom Nordiska ministerrådet få större spridning och genomslag i de projekt och initiativ som stöds.
- Hälften av sektorerna uppger fortsatt att de gjort mer djuplodande analyser av sin verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv och formulerat sektorspecifika jämställdhetsmål. Samtidigt efterlyser en majoritet av alla sektorer (12 av 15) mer statistik och kunskap om jämställdhet inom sitt arbetsfält. Resultatet kan tolkas på flera sätt. Det kan vara ett tecken på ett större jämställdhetsfokus i Nordiska ministerrådets arbete. Vid mer intensifierat analysarbete upptäcker allt fler sektorer vilken kunskap och statistik som behövs för olika former av djuplodande analyser. Det kan också vara ett tecken på ett för osystematiskt analysarbete där behovet av fördjupade analyser av olika jämställdhetsproblem står i vägen för konkreta insatser för att förebygga eller åtgärda kända utmaningar. Det är sammantaget viktigt att följa hur efterfrågan på mer kunskap och statistik utvecklas över tid. Det är också förpliktigande för de sektorer som efterlyser mer kunskap

och statistik att säkerställa att sådan utarbetas inom områden där det finns gemensamma nordiska intressen. Ökad kunskap om och användning av jämställdhetsindikatorerna i [Nordic Statistics database](#) kommer att kunna skapa större insikt och analys för sektorernas arbete med integrering. Fler sektorer behöver också systematiskt analysera sitt arbete utifrån ett jämställdhetsperspektiv och utarbeta jämställdhetsmål.

- Årets sammanställning visar att ambitionen om en jämn könsfördelning på 40–60 procent, där det underrepresenterade könet ska utgöra minst 40 procent, ännu inte uppnåtts. I de flesta grupper är fördelningen relativt jämn, men det finns fortsatt grupper inom flera olika sektorer med en sammansättning som väsentligen avviker från 40/60-målet. Det är därför viktigt att hitta sätt med vilka Nordiska ministerrådet kan påverka sammansättningen i kommittéer och arbetsgrupper i en mer jämställd riktning.

Om man ser till vilka frågor som sektorerna arbetat med under perioden går det att se att arbetslivskopplingen, precis som i fjol, är tydlig i årets redogörelse. Här finns exempel på initiativ syftande till att motverka könsstereotypa utbildnings- och yrkesval exempelvis inom branscher såsom vård eller fiske och havsbruk. Det finns också fortsatt ett fokus på ökad arbetslivsetablering för personer som står längre ifrån arbetsmarknaden, exempelvis utrikes födda kvinnor. Likaså finns ett fokus på pojkars och unga mäns skolresultat och psykiska hälsa. Det finns även exempel på rättighets- och likabehandlingsfrågor, exempelvis för LGBTI-personer. I beskrivningarna av sektorernas arbete finns också de som beskriver hur de arbetat med jämställdhet som en integrerad del av arbetet mot ett mer grönt, klimatsmart Norden. Flera beskriver hur de fortsatt arbetar med att förstärka jämställdhetsperspektivet i det dagliga arbetet, både inom den egna verksamheten och hos de aktörer och initiativ som sektorerna stödjer.

Även under den kommande samarbetsperioden (2025–2030) blir det viktigt att fokusera på de utmaningar som sektorerna pekar på. Det handlar exempelvis om den könsuppdelade arbetsmarknaden och arbetet med att förebygga könsstereotyper inom områden som digitalisering och artificiell intelligens samt om integrering av jämställdhet i den gröna omställningen.

Sammantaget arbetar Nordiska ministerrådet i många hänseenden och inom många sektorer på ett sätt som ligger väl i linje med [policyn](#). Samtidigt är det tydligt att sektorernas redovisningar varierar väsentligt i omfattning och detaljeringsgrad. Skillnaderna kan bero på hur ambitiösa de olika sektorerna varit i sin redovisning men också på tydliga skillnader i sektorernas sätt att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete. Det är därför viktigt att fortsatt säkerställa en jämställdhetsintegrering som görs och redovisas på ett likvärdigt sätt inom hela Nordiska ministerrådet. Det är först när var och en av Nordiska ministerrådets sektorer beaktar jämställdhet på ett medvetet och systematiskt sätt som vi gemensamt kan nå målet om att vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030.

Språkversioner

[Isländsk version](#)

[Finsk version](#)

[Engelsk version](#)

Om den här publikationen

Redogörelse för Nordiska ministerrådets arbete med jämställdhet 2024

Politiknord 2024:773

ISBN 978-92-893-8047-8 PDF

ISBN 978-92-893-8048-5 ONLINE

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2024-773>

© Nordiska ministerrådet 2024

Omslagsbild och övriga foto: Image Bank Sweden

Publicerad: 11.10.2024

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/sv/publikationer